

121.
O. B. V.
SPECIMEN ACADEMICUM
DE
ATTAULFO,
WESTROGOTHORUM
IN
HISPANIA
PRIMO REGE,

QUOD,
Consentiente Ampliss. SENATU PHILOSOPH.
ABOENSIS Academiae,
P R Æ S I D E
VIRO CL.

DN. ALGOTHO A.
SCARIN,

HIST. & PHILOS. CIV. PROFESS. ORD.
Academiaeque BIBLIOTHECARIO

• • Ad diem XXX. JUNII, CXCICCLIII,
Publico examini sistere constituit,

ANDREAS EDBLAD,

W-GOTHUS.

Loco, horisque ante meridiem solitis.

ABOÆ, impressit Direct. & Typogr. Reg. Mag. Duc. Finland.
JACOB MERCKELL.

Corneten wid Kongl. Swenska armeen,
Adle och Walborne HERRN/

Herr O T T O
TANDEFELDT ,

Min gunstige Patron och store
Gynnare.

Att den som fått fram för annan en större
förlåning/ han mot den ringare förhåller
sig så/ som högsta LÄNS-HERRN wil
hafwat;

Hafwat; Åfwen och den/ som har sin upkomst
enom androm at tilskrifwa/ han/ på hwad wijs
som helst/ åhrar sin Wälgjernings Man/ är en
plicht så sann och oförneklig/ som WISENDE
hwadan det goda härstammar/ är ewigt och o-
föränderligt.

Jag har i flera år haft tillfälle uti min
Herr Patrons förnåma wårdnad röna båg-
ge dese sanningar/ tillika och erhindra mig
det myckna goda/ som den HÖGSTA GÖR-
GYNEN igenom Min Herr Patron welat
låta mig tilhanda komma.

Til at betala stort med smått/ samt likt
med olikt/ är en allestädes wedertagen och
almänt gängse belöning; helst när det kommer
an uppå barn och föräldrar. Förlåten/ gunstige
HERRE/ om jag/ som i EDER hus niutit
barna-rätt, och på barna-sätt til betwijs af
min tacksamhet, under nu påstående GÖR-
LINGS HÖGSTIDEN/ lägger i Ert sköd-
te neder förflingen af den frucht och sinnes
afwel/ hwilcka medelst Eder hielp/ samt ut
och

och inom Edra portar / jag som en främling
hämtat och besparat. Sluteligen anhållan-
des at genom min wålmeningh icke minskas
måtte det hoppet / jag / under en beständig wäl-
mågos dageliga tillönskan / hyser / med för-
tröstan at framgent få wara

Wälborne Herr Cornetens

Abo tredie Pinges dagen

Ahr 1753.

**Ödmjukaste tjänare,
ANDERS EDELDAD.**

MONSIEUR,

Comme il n'y a rien qui soit plus condenable à la Nature Humaine que l'amitié; de même aussi il n'y a rien de plus juste, que de voir de véritables amis prendre part aux fortunes qui leur arrivent. ne vous étonnez donc point, Monsieur, de la joye sincere que me cause l'honneur que, Vous allez Vous aequerir par la savante Dissertation, que vous donnez au public.

La fortune que j'ai, graces au Ciel, depuis plusieurs années, de pouvoir profiter des sciences que vous possédez, & les vertus mêmes, qui vous ont rendu & vous rendent journellement agréable à un chacun, m'engagent avec raison de vous témoigner le déplaisir, que je ressentirois, si je ne faisois tous mes efforts de m'acquiter de quèque maniere de l'obligation, que je vous ai des peines, que vous avez prises à mon éducation.

Recevez donc de grace, Monsieur, comme une marque de reconnoissance, les Voeux, que je fais au Ciel pour la réüssite de tout ce que vous pouvez desirer au monde; mon esperance même est, que par la These, que vous êtes sur le point de soutenir, Vous serez couronné des Honneurs & des Lauriers dûs autant à Votre exactitude à l'étude, qu'à la profonde connoissance, que vous avez des belles Lettres. tels sont les sentimens de celui qui a l'honneur d'être avec beaucoup d'attachement

MONSIEUR

Votre très obéissant Serviteur

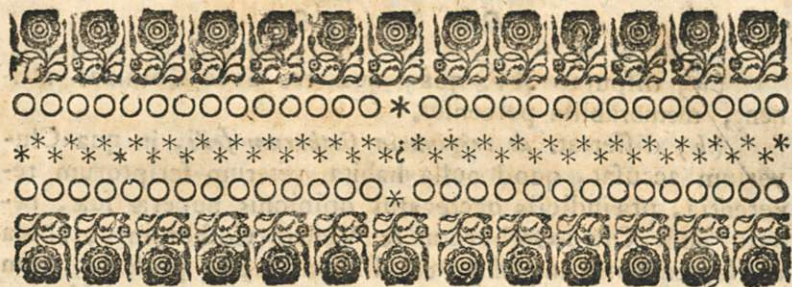
JEAN TANDEFELDT.

Til Herr AUCTOREN,

AT Svithjod haft i fordna dagar,
Nög tappra Hjeltar, som gått på:
Hvar sinna kan, som det behagar
I äldrens giömmor efterlå.
Blott Giötha namn en bäfvan gett;
Af häpenhet Europa ryste,
Då Svea Kämpars vapen lyfte,
Som tidigt mångom graf berett,
Ha Kongar räknat sig til heder,
Af dessa Hieltar ha sin stam;
Och lefat efter många leder,
Sitt blod från deras ådror fram;
Blef fordom Svears mannamod
Som under acktadt uppå jorden;
Ha Giötha Lejon ifrån Norden
Förtient en evig minnes stod:
Vi billigt vörde deras möda,
Som tekna dessa Hieltars lopp,
Och deras stoft, som legat döda,
Med rätta färgor lifva opp;
Som fria ifrån glömskans graf,
De dater Göthar ha lagt neder,
Och deras frägd til Rikets heder
För efterverlden skildra af.
Haf tack, min Bror, som oförtrutit
På dessa blader har omrört,
Hvad ibland Giöthar förelupit,
Då ATTAULF sin spira fört.
Lef väl! det blir förutan mått
Min fågnad se din lager grönska.
Niut jämt den lycka jag skal önska,
Så får du ganska mycket godt.

AND. ABRAH. HAGELBECK.

APHORISMUS I.

Disceptationem de *situ* SCANDINAVIÆ, quamvis infinitæ parvitat-
tis rem esse existimet LEIBNI-
TIUS; immo loci & generis ejus-
dem cenſeri velit alteram quæſti-
onem: *ex Svethis Germani, an*
verò ex hiſce gens noſtra primitus
concreverit? Non præter rem tamen, verſus novatu-
rientem ſeculi levitatem historicam, calamum ſtrin-
xiſſe puto SCHURZFLEISCHIUM (a) & GRONO-
VIUM (b) cum pro immodèſtè audaci Cluverium,
ejusque paradoxologiæ amafios ceteros (c) habent,
qui ſuam cis mare Germaniam, coævorum invitâ fi-
de ſcriptorum, ſeptentrionis genetricem eſſe (d); i-
mo theotiſcam gentis illius linguam eam eſſe pronun-
tiant, in cujus ſinu pueritiam ſuam Gothica noſtra
egerit (*)

(a) disputat. XV. quâ, quæ res Sveo-Gothicas attinent, memorabilia perceret.

(b) dissertat. *de originaria Gothorum sede*, in qua Cluverium accusat, quod nulla habita veterum scriptorum reverentiâ, præjudiciis occæcatus opinionis nuperæ suæ, negare ausit Ostro-Gothorum & Vestro-Gothorum vocabula ex septentrione in Asiam & Thraciam esse profecta; cum qua viâ in Svethiam dein penetrarint, neminem adducere potuerit, qui vel suspicionem injiciat ex aliis locis migrasse in hanc orbis partem, & restaurato heic loci nomine priore suo, plagam hancœ sui juris fecisse. Inde ad vindicandam Scandiæ sedem suam, cujus antiquitatem omnis suspicit antiquitas, etiam *Francos* debere originem suam Gothis, non obscure innuit. Illos, puta *Gothos*, populorum antiquissimos esse, qui in Europa hodie certâ successione suæ nationis regum regnentur, non dubitat. Illorum cum multo ante mentio occurrat in histor. aug. scriptoribus, quam *Francorum*, neque *originariarum sedium horum*, sicut Gothorum, memoria existet usquam: ex Scandia, sicut ceteros orbis domitores prorupisse, & pari cum Gothis loco ortos esse subsumit, quam veritatem à præjudicatis opinionibus, testium & argumentorum non inficiando apparatu vindicat insuper, qui hodie est Lundensis lycei historicus diligentissimus D. D. BRING in sua de *Origine Francorum* luculenta disquisitione.

(c) *Schurzleischium* adis dissert. pag. 13. in. ubi posita ante pedes vernaculæ sententiæ parastaten *Conringium*, non uno, sed diversis locis consentientem adducit, ne de ceteris quid dicam, qui antè Cluverium orbis sub arcto gesta fide digna perscripserunt; loco, quem quondam habuit, Scandiam transmovere, partamque alieno labore gloriam verbis sibi adferere nunquam sunt aggressi.

(d) Præter *Echardum* disquisitionis posthumæ de origg. Ger-

German: auctorem, pro altera sententiâ fiat etiam *Val. Ern. Löfcherus* literatoris *Geltae* sui thesi primâ, ab ipso statim initio.

(*) Ad adferendam plagæ & regioni huic nomenclationem SCANDINAVIÆ, pariterque liberandum JORNANDEM â crimine falsi, diversimode diversi incedere solent. Nostrarum *Runarum* antiquitatem, cujus nulla datur explicita memoria; & *secretorum*, quæ *literarum* sunt, ad usque Habsburgensis RUDOLPHI Imperatoris tempora, in Germania defectum, alii urgent. A Norrmannorum Scandiæ colonia testatissima, ad eandem emigrantium ceterarum patriam, alii concludunt. Testantur vetera chronica de missis in hæc septentrionalia regna pontificum legatis ad recuperanda Romana librorum clenodia, si quæ commeantes ultro citroque Gothi domum secum devexissent; testimonio non inficiando certè, quod tractu cœli non alio, quam hoc ipso, Gothos fuisse editos, *falsi ignara* Vaticana sedes sibi quoque persvasissimum habuerit. ne de ceteris infinito numero clypeis hastisque, quibus noxam noctemque genti nostræ intentatam propulsare alii sunt aggressi, quid moveam. Nostrum, ne in rem eandem nil omnino egisse videamur, erit excutere phenomena physica & geographica, quæ descriptioni Scandiæ suæ *Jornandes* præmisit, iisdemque momentis suis ritè ponderatis, dispicere, utrum ad Scandiam Scandiæ & Jornandi fidem restituendam nil inde decerpi & testimoniorum cumulo priorum agglutinari queat. Scilicet post adscriptos regioni suos â meridie fines, in terræ gremio vastissimum ab oriente lacum contineri ait, unde Vagi fluxius undosus velut VENTRE generetur, & versus occidentem pelago immenso immergatur. Illâ verò, quæ accurata magis WÆNERI lacus descriptio? quæ ex alveo ejus exsiliensis Albis Gothici delineatio expressior? quæ narrationis ad naturam rei denarratæ magis a-

pta conformatio sperari potest? Quasi quodam *ventre* generari amnem, ait historicus. Bulgæ verò figuram in imagine representare paludem, & demum tractum illum, ex quo, ceu folle, amnis erumpit, *Dalborvåmmen* hodie dum appellari, in dissertat. suæ, de *priscis Vanorum sedibus*, p. 20 haud ita multo ante clariss. mag. *Carlander* assertum i-
vit. Solent, quæ rerum intelligens ipse quis sensu, visu audituve percipit, ad certitudinem nunquam non assensum promereri. Rei verò locique faciem cum accuratè adeo *JORNANDES* prodat, ut quin sensibus ipse suis fremitum amnis captarit, nemo ferè dubitet, cui quæso! non sufficiens & discursiva videbitur Scandiæ descriptio illius? *Episcopum* & gentis suæ *historicum* nugacissimis argutationibus indulgisse, nisi nugator ipse, non alius quisquam existimaverit? *WAGI* amnis nomenclaturam veterem, quæ hodie obsolevit, antiquariorum multis dubitationem movisse, & scrupulum hodie quoque movere posse, quasi alium quam *Wanorum*, eundemque alio loco situm lacum intellexerit, non negamus. Sed si *primum* vocis, quam ab antiquo habuit, *spumosæ undæ* significationem attenderimus; inde nominis charactere, seu signo communi isto intra & extra Scandiam (*) torrentia flumina multa venire consideraverimus; *Dehinc*, non in mythistoria Eddæ una cum flumine, paludis mentionem proflare solum (**): Verum in nostratum annalibus decantatissimum fluentum *Elivågen*, (†) quod cinctum fluctibus campum Martium significat, & ad estra foss *Eidi* situm esse, *Hervora* non obscure significat, magis alia regione liquido non reperiri, quam in insula *Rapparholmen*, hodie *Malgön* (††) *Trollhåttæ* faucibus in ipsis exporrecta planitie: Ad vindicandam cœlo suo Scandnaviam, gentibus sub arcto suam vaginam, & redintegrandam Gothorum episcopi pristinam auctoritatem, utrum post

tot temporum vices, magis in explorato posita subijci possit veri fiducia, illis, qui repetendo ex pulvere annalium generi huic, me ipso, olei plus infumserunt, dijudicandum relinquo.

(*) Hunnarivag, Steinarivag, Kirrivag, Munnarivag, Trownivag notiones sunt in Scandiæ fastorum libris crebro obviæ. Ad DUNAM & DUINAM, magnæ Svethiæ regione utraq; manantium aquarum idem nomen occurrit. In exteris Gothorum sedibus non Pannonicis solum sed & Italicis Wag & Drusis-wag cognata rebus nomina adsunt adhuc; ne de Wagi-norum Longobardica olim urbe genteque, Pado, ubi ex verticibus Alpium, impetuoso vortice in mediterranea se effundit, imminente, plus ultra quid adjiciam. (**) Inter cerevisiaria Bacchi modulamina hanc Eddæ Resenianæ a fine non procul formulam adjectam confer: Med mōnnom sivalgia med Gusdom fassa vog Waner. id quod latine in hunc modum efferi posse videtur: in convivio Deorum elapsam Wanero gelidam Vagi undam faucibus haurire. (†) Hervoræ historiæ caput primum, ejusque pag. secundam evolve, & cum illa confer auctarii Vereliani pag. i. quo factō Asmund Rappabaz nas sagas pag. 17. & 19. in unum consule, ubi lætæ cum Hildebrandinis institutæ, caesorumque per aquam max peractæ lustrationis mentio injicitur. Elium autem fortis & acris ingenii robur exprimere, VERELIUS in indice testis est (††) Malaga, Malōga, Malgōn & Manlauga den ablucendis sordibus victiæ virtutis malluvium, & dirimendis contentionibus adicatum septum designat.

APHOR. II.

Inter Scandinaviæ robora virorum, quos ostendendæ apud externos virtutis studium, præcipue verò injuriarum, quas Trojanorum stirpi suæ RO-MANI

MANI intulissent (*a*) memoria & vindicandi voluptas natali solo exegit, *OSTRO-GOTHI* & *WESTRO-GOTHI* rem suam felicissimè egerunt. Fuit autem tanta & tam excellens gentis utriusque hujus virtus, ut triumphis gloriosis illorum ipsa Roma neque invita accesserit (*b*). Et quamvis peregre constituti *Wisi-Gothi* (*c*) à cognati sanguinis societate, quam dudum habuissent (*d*) discesserint (*e*), imo post sejunctionem illam, urgentem fortunam sæpe sint experti in locis, quorsum habitatum concessere: nusquam tamen ad serviendi necessitatem adigi potuisse, historicorum tantum non omnium in confesso veritas est.

(*a*) Migrationes gentium una cum orbe renovato, & cum migrationibus bella increbuisse, una cum historia, res ipsa loquitur. Demum cum occupationum suarum siccitatem squaliditatemque homines utcunque superassent, & securam vitæ bonorumque proprietatem tueri *alii* præfumerent; *alii* ignavum esse censentes labore & prece ea sibi parere, quæ armis anquiri possent, ad *bella gloriosa* animum applicarent: factum maxime tum quoque invenimus, ut qui aspero cælo soloque geniti essent *Gothi*, & perinde vegetiores ad exantlanda bellorum incommoda, quo Romani & Græci, eodem ardore nisuque ignobilibus locis ex suo nomine nobilitatem conciliare hi neque inhonestum putarint. Ad *ASAS*, numinis loco cultos olim nostrates genus suum referebant. Cumque illorum auspiciis primò omnium coli cœpisset *Sveonia*, ne illustris prosapiæ suæ natalibus indigni audirent posterì, saxum omne moverunt. Bello non nisi exteros laceffivere, & sicut patre obscurior filius censerì noluit: ita si quo fato accidisset, ut hosti victas dare manus

manus suorum aliqui necessum haberent, nisi publico opprobrio vivere vellent proximi, ad vindicandam necem, non recepto omnibus gentibus more solum, sed patrio rigore legis insuper etiam inflammabantur. Sic inimicitias hereditarias, Svethice Wigat Persæ & Græci invicem moverunt. Germaniæ utriusque monarcham Odinum sua cum multiplici progenie bellum Romanis ἀνέμωτον intendisse & revera intulisse quoque constat; quique prætensiones pridem deceditas hodie recoqvunt, utrum non veterum lupi fabulam eandem, quamvis sumto speciosiore obtentu, renovatam veniant, qui paritum studio non sunt infecti, chronicorumque veteris & recentioris ævi, me ipso scientiores sunt, decernent.

(b) Gothos ejusdem cum Romanis alex sæpe consortes fuisse, & una cum ipsis de tyrannide, aliis atque aliis imperii ditionibus excitata, triumphos egisse, eorumque captivitatem *bolse* non invitos sustinuisse, ex dicendis plenius patefceret. In illum modum bene meriti, ab amicis & clientibus nilo minus *barbari* sunt censiti; sed de qua voce tenendum, quod non agrestem degenerantis ævi significationem illo tempore habuerit, sed dicti ita fuerint ad arma & belli virtutem eorum, habito respectu. *Barbar* enim en *hardbar*, manbar och *stridbar* man olim & hodie significat. *Bardalestar* sanguinolentos ludos hodiedum appellari, & à frameis *Longobardos* suam olim denominationem accepisse, res est notissima. Quamvis sint, qui *Laugwardos*, rei maritimæ *VISIRIOS* contribulem gentem istam appellari malint. Confer sis D. D. Bringii modo dicti: de *fæderibus cum barbaris* eruditissimam commentationem.

(c) Sunt, qui distinctionem illam gentis in *Ostrogothos* & *Vestrogthos* usu non ante receptam fuisse urgent, quam in Pannonia populus à se invicem divortium fecisset. Sed cum vocabula *Oster* & *Wester* Gothica sint, non formata ad illius lingvæ genium, quæ victoribus cum victis illo tempore

pore communis erat; porro ex *Trebellio Pollione* histor. aug. scriptore constat, quod centum & triginta annis ante discessionem factam, *CLAUDIO* imperante puta, imò Domitiano regnante ultra Danubium commorationis suæ limites *Austro Gothi* propagarint: non nisi ex invidia conflata conjectationem istam, quisque videt. Sunt, qui inter criticos dubio Marte disceptari volunt litem istam. Sed cui annectere volupe fuerit præsentia argumenta cum iis, quæ in rem eandem, thesi prima ex *Gronovio* transcripsimus: ad convellendam sententiam, quæ vera & genuina est, amplius nil reliqui esse, mox deprehendet.

(d) Argumentis etymologicis, aliisque, præcipuè veterum testimoniis ad illum certitudinis gradum, quo non datur ultra, deductis, in *Anti-Cluverio STIERNHIELMUS*, & denique Saxis, in notis ad *Cochlei* vitam *THEODORICI*, eorum pervicaciam oppugnat *PERINGSKIÖL-DIUS*, qui extra *Scandiam* Gothicarum apum canistrum in vestigatum iverint.

(e) *Marcomannico* foederi magno, ad quod, *EUTROPIO* teste, omnis se barbaria commoverat, quamvis nomina sua Gothica gens utraque dedisset: factum tamen post non multo, cum fortuna, quæ nunquam simpliciter indulget, ad sequendum Hunnorum castra Ostro-Gothos adegisset, *Wist-gothi* anno Chr. natî circiter 376, ne genti, præ se ingloriæ, parere cogerentur, cum *VALENTE* imperatore societatem iniverint. Societas sic quidem distracta Gothorum; quæ quamvis utraque cum imperio iterum effloruit, redintegrari in unum postea tamen casu nullo, neque consilio potuit.

APHOR. III.

NE quem à majoribus cultum, puta virtutis audaciam *Westro Gothi* accepissent, temere prodigerent, si à rei militaris curâ laxamenti quicquam inveni-

invenirent, postquam quid consulto opus esset, diu deliberassent, & demum migrandi consilium arripuissent, duces (a) & principes super se ordinavere *FRI- DIGERNUM, ATTANARICUM, ALARICUM* (b) *ATTAULFUM*, ceteros; in quibus tanta oris & formæ dignitas, tanta virtutis indoles eluxit, ut quorum *literis* magis sit decorata sanctitas, & imaginum titulis magis celebrata nobilitas (c), alii vix usquam reperiantur.

(a) Qui post secessionem factam, in Vestrogothis usque ad *ALARICUM* magnum cum imperio fuerunt, reges ne an duces saltem habiti fuerint, minus in comperto posita res est. *FRIDIGERNUM* magnâ apud cives auctoritate poluisse, ejusque dictis, veluti Moïsi alterius, *Philosorgio* perhibente, morem gestum fuisse, in dissertatione de *Arrianismo Gothorum* D. D. *CELSIUS* testatum reliquit. Interim cum dicatur gens *secreto* regem super se ordinasse *ALARICUM* familiarem suum, cujus in avitis sedibus post *AMALOS* prima nobilitas fuerit: Neque *FRIDIGERNUM*, neque *ATTANARICUM* prioris consortem & æmulum imperiî, quamvis *Orosio* *REX* Gothorum *hic* audiat, supremæ sedis honore majestatisque cultos fuisse, cum *GROTIUS* consentimus. conf. prolegg. hist. Goth. pag. 44. in.

(b) De *ALARICO*, quomodo labefactatam Romanorum rempublicam, eandemque quasi veterno sopitam excitarit, editisque pluribus virtutum documentis, orbis caput *Romam* ipsam imperio suo subjecerit, dabitur modo plenior dicendi locus.

(c) De hæreditaria penes Gothos Germanosque nobilitate, *Cassiodorum* in epistolis confer, itemque *Taciti Germaniam* cap. 13.

(a) De AMALUNGIS BALTISQUE, incluta per totum orbem gente, eademque Italiae vicinorumque populorum dominatrice tenendum, quod non ex *Scandia* Gothiaque modo, *Jornande* teste, natales suos repetant, verum GAUTIUM, quem *Gapt* historicus appellat, stirpis suae auctorem quoque agnoscant. De eodem verò, quod Gothos per Pontum, Thraciam atque Græciam circumducentes arma sua, à suo nomine cognominari voluerit, itidem in medio posita res est. Ex illa verò stirpe *Gapti*, quomodo AMALUS & BALTUS sua cum progenie per orientem & occidentem diffusi fuerint; quæ utrinque denominationis ratio fuerit; quomodo Italia ab Amalis Amalungaland olim vocitata fuerit, & demum à Balto seu Balduro Othini in hanc plagam itineris socio Baldersbrynd & Baldursbygd in Selandia & Vestrogothia suam nomenclationem arcessant, hæcque in Hispania regum dynastia diutius, quam in Italia Amalorum floruerit, cum ex *Cassiodoro*, *Jornande* & ceteris rerum Getic. scriptoribus dilucidè explicuerit PERINGSCHIÖLDIUS in opere suo jam antecitato, insuper adducta familiæ utriusque genealogia: qui de equestribus militiæ gestamine, baltigerisque BALDURIS hisce plura scire cupit, veteris memoriæ consultissimum virum sciscitari non intermittat. Et denique, qui de Gothorum principum cultu balteorum, & ex *Baltia* origine mirificâ audacium BALDORUM plura scire desiderat, in Germania antiqua *Cluverium*, & quem ille citat Sidonium Apoll. in illam partem non ociose vocabit.

APHOR. IV.

EX sedibus in Pannonia solitis in Italiam evocatus ALARICUS (a) semianimum HONORII imperium restituere annitebatur. Sed cum impedimentum publicæ salutis *Cæsar* ipse opponeret, & copia-

rum,

rum, quantum prælio committendo satis esset, ad manus non haberet, ne forte ocio lasciviret militaris turba sua, ad urbem ipsam aggere & ariete premendam, non suo sed divino nutui convenienter se accinxit (b). Quo anno, semel an verò aliquoties in potestatem barbari illa venerit, in obscuro posita res est. Id certo constat victos opere non multo fuisse Romanos, neutiquam verò triumphatos. Vergit id in laudem fortitudinis veterani ducis, quod urbe domina potius sit. Ultra victoriam mansuetudinis gloriam id imprimis auget, quod qui in urbis basilicas confugissent, sive Christiani revera essent, sive nomen Christianismi dolo minime malo sibi accommodavissent, ab effera gentis suæ gladiis securitatem promiscuè receperit, præstiteritque (c). In excidio peccatoris populi, religionis concordiam in censum venire debere suis edixit (d), suaque tam casta piaque prælucente religione effecit, ut in Gothos Romani, in Romanos Gothi ab omnis fortunæ locique hominibus peregrinis, migrasse sint existimati.

(a) Cum legiones Romanorum circum Danubii Rhenique ripas hinc illinc dispersæ, barbariei in immensum auctæ irrumpendi in imperium circumquaque locum fecissent, & ab AUGUSTI temporibus, qui Romani cives & socii essent, ocii vitia, negotio non nisi sacro & impio dispunxissent, eoque resistendi hostis in armis exercitatissimi impares essent, ALARICUS in Græciam a Ruffino primum, mox Stilicone in Italiam evocatus fuit. Qui primorum temporum vulnera illa agnoscere nolunt, servitutis pactionem, eandem

que terrendæ & terendæ magis, quam securitatis in regno conservandæ intuitum habuisse, illudque iudicium confirmari ajunt insequutâ post non multo ipsius urbis quassatione & expugnatione. At qui ALARICUM in pacto cum *Stilicone* inito delusum fuisse norunt, hostem an amicum habere vellet, semper in suspensio stetit *HONORIUM*, & denique cum obsidendæ urbis consilium barbarus iniisset, exitu prælii terminasse victoriam: sævitia & feritatis notam, sine fugillatione neminem eidem inurere posse, per se patet. Scripsit de *NERONIS* clementia librum *Seneca*, ut speculi vice fungeretur, & imperatorem ipsum sibi ostenderet. Maculam cum ullam neque haberet *ALARICI*, quamvis hostis in præsentia virtus, conscribendi sui de civitate *DEI* commentarii inde arripuisse, & bonæ indolis in hoste celebrandæ majorem inde sibi occasionem natam esse, in operis procæmio *Augustinus* fatetur.

(b) *NUMINIS* afflatu ad expugnandam urbem, nullo non impietatis genere lascivientem, præter *Claudianum*, *Sozomenus* & denique *Salvianus* testis est, qui quod circenses ludos *CHRISTO* obtulerint cives, cum versus hostes prosperitatis quidquam ipsis attribuisset, dolore ardebat iracundiaque.

(c) *CHRISTI* nomen paganorum multos arripuisse, inque basilicas, ceu asyla confugientes suos alienosque recepisse *Alaricum*, testatur *Augustinus*; ὁμολῶντον præconem hujusce pietatis habens *Orosium* & *Isidorum*. Hierosolymitani templi aurea *SALOMONIS* vasa, quæ in pacis templum reponi curarat *Titus*, utrum *Gothus* extraxerit & suorum direptioni permiserit, illam quam *Hieronymi* vocem esse, in cosmographicis *Ritterus* urget, alii viderint.

APHOR. V.

Postquam ALARICUS gloriæ suæ satis, parum sibi

sibi suisque vixisset, & qua ratione ipsum semet fastigiumque suum victor excedere debeat, Romanos docuisset, undecimo, postquam Italiam ingressus fuerat anno, Bruttiorum *Consentina* urbe, non aliâ re magis, quam herois hujus sepultura (a) memorabili, mortalitatem explevit. Funere, præter spem illato illo, incredibile quantum amici pariter atque inimici percussi fuerint. Post conditorem, turbatæ rei conservator unus superstes erat ATTAULFUS, cujus in ancipiti fortuna virtus & fides populo jam ante perspectissima fuerunt.

(a) Cum quo munere posthumo herois sui virtutem prosequeretur, gens sua nesciret, exequias ritu & invento vix ante audito, in hunc modum funeri illius exsolverunt. *Basentium* amnem urbi imminentem, captivorum labore de alveo suo derivantes, quo loco profundissimus erat, cum multis opibus regem sepelivere, & mox meatui naturali suo amnem reddentes, ne condituræ locum quis scire posset, opere perfecto, qui interfuissent captivos extinguere. Est illa Sam. *Basnages* ex Paulo Diacano de sepultura *ALARICI* relatio, qui collatione factâ variorum scriptorum, in annum C. N. ccccxi. emortualem regis nostri incidisse, colligit.

APHOR. VI.

NULLAS sine mente voces dari, inque vestigiis linguarum ad investigandas gentium origines non parum positum esse, nobiscum agnoscunt, qui ex Gothica cum Germanica lingua cognatione, hujus præ altera gente primogenituram inferre sustinent. Certe ad probandum ATTAULFUM (ADOLFUM*) non nostro sed suorum sanguini innexum fuisse, per nescio

nescio quam literarum transubstantiationem; nomen ejus *publicæ salutis adiutorem* (a) exprimere ajunt. Sed qui novimus sub forma hominis, ferarum more vitam degisse mortalium vetustissimos (b) & raptō adſvetos Martem impigrè coluisse, neque *ipſos* solum ab animali desponſo Numini ejus cognominari gloriosum existimasse (c), sed & filiis suis illud, quidquid erat nominis imposuisse, ut qua viâ ad *no-*
minis gloriam ipsi eniterentur, symbolo, ceu sigillo isto admonerentur: Inde non alio quam Gothorum militari præfecturæ familiari nomine, cum lymphæ sacra princeps aspergeretur (d) insignitum fuisse, idemque *nomen puta*, omni procul motu & transformatione literarum lupini generis seniore seui antecessorem, vi vocis designare dixerimus (e).

(*) *Attaulf*, *Atulf*, *ADULF*, ad formam *Altasref* *adalref* *alref*, cum mutatio sit, in nullius non lingvæ eloquio frequens; hicque noster rex, pro loquendi & scribendi genio diverso, in diversis gentibus usitato, sub *Attaulfi* modo, interdum *ADULFI* nomine celebretur, plurimum *inductione* ad illud, quod volo, singulare probandum minus opus esse videtur.

(a) Est illa in glossario *Wachteri* conjectura de vocis originatione, quod opitulatorem mitem & obsequiosum exprimat.

(b) Erat veterum militia adornata in modum belligerantium omnium in omnes sylvestrium animantium, ut laceratis prope solis, ungvis & succinctis vario telorum genere digitis jura distribuerint. Insignia familiarum illustrium lupos, aquilas, catts atque dracones hodie præferre notissimum est. Olim taurorum, cervorum & nescio quorum

rum non ferarum cornua ad aspirandam hosti attonitam mentem, capitibus suis applicuere bello devota capita. Lupi effigiem capiti circumdedere Macedones. Tremulo pennarum nutamine Turcæ incedunt, & qui ante alios egregii videri volunt, frontis honore eodem alibi neque inviti distinguuntur. Ex Asia verò in Celticam, peracta illa primævi orbis dispersione, morem illum transfuisse Japhetidas, conjicit *Cluverius*. Herculis certe primorem frontem & tempora rictum leonis, & demum humeros atque posticam partem, cutis reliquam portionem tegere, quæ passim obvia sunt, simulacra herois illius nos docent.

(c) Lupi animalis rapacissimi cognomine non latrones in universum omnes modo dicti fuere olim: verum ut admonerentur catuli eorum ad opes & potentiam non nisi ore gladii enitendum esse, significativa nomina ejusmodi à parentibus iisdem indita fuere. *Orbinum* & *Neptunum*, ceu gentis suæ satores, sub nomine *ATIN* coluere majores nostri, qui terrâ marique venari & latrocinari non inhonestum putabant. Ab iisdem *Atta*, *Altteman*, *Altland*, *Attil* *patriæ* patriciorumque nomina multa, & denique *Atte* ed *Attelågg*, quæ plurium clarissim. virorum ex uno genere successionem exprimunt, sua incunabula arcessere, cuique discernere in propatulo positum est.

(d) De baptismis gentilium illustris viri D. D. NETTELBLADII biblioth. S. Goth. confer. Tom. V. pag. 193. seq.

(e) ATTAULFUM in statu constructo suo sobolem significare ab Ulfa att descendente, tanto certius constare posse existimaverim, quanto non pridem modo sub eodem signo ULFILÆ Gothorum episcopi celebris est memoria; non inter externos *ALSTULFI* claro nomine reges existerint: verum intra patriam Oulfi, Roulfi Rodulfi, & *ADULFI*, sensu licet etymologiæ contrario, nomine in secula noto isto hodie quoque, utinam longa imperii possessione, insigniantur.

APHOR.

APHOR. VII.

Ignobilibus locis NOBILITATEM ipsum se datu-
rum ALEXANDER edixit (a) In sortem bene-
fatis quo orbis loco & tempore primum cesserit, o-
mnis prope nesciens est memoria. Arctoo orbe pa-
rentum magnis meritis, dignationem etiam adolescen-
tulis tribuisse *principes*, testem modo Tacitum cita-
vimus; testantur ceteri veterum quoque fastorum
libri, qui multis seculis non regna modo multa
Gothos constituisse; in iisdem non lingvæ vestigia
passim & ubique reliquisse: sed & cunctæ nobilita-
tis Europææ conditores esse neque diffitentur. (b)
Inter illas ad publicum ornatum & præsidium natas
binas domus, & una cum ipsis Gothici nominis fa-
mam renatam fuisse, jam ante vidimus. Crevit
utraque bello & multa fortuna. A BALTO alterius
gentis propagatore descendisse ALARICUM, historici
omnes consentiunt. Semine diverso neque AT-
TAULFUM natum fuisse conveniunt nostratium plu-
rimi quoque. Sunt tamen, qui familiæ, ex qua
ille descendit, auctorem esse volunt AMALUM (c).
Quidquid sit; five ex Amalis five Baltis stirpis suæ
originem repetat, alto & audaci heroum generi in-
nexum fuisse, nominis ipsa ratio dicitur. Ad virtu-
tem bene compositum fuisse à naturâ, necessitatemque
ne à majoribus degeneraret, unicum in nobilitate bo-
num existimasse, ex sequentibus pateſcet.

(a) Nobilitatis acquirendæ rationem in factis publico
profuturis, utpote divitiis, literis & quidem præcipuè ar-
mis consistere, tralatitium est. A vomere & aratro nobi-
litem

litem olim, non nisi paucis donatam fuisse legimus. *Divitiarum* non degenerem nobilitatis ortum multis præbent. *Literarum studium* nobilitatem penes *Gothos* suo ævo quoque paratam fuisse, Cassiodorus testis est, & exemplis *Principum*, qui unâ cum Svada Romanâ, philosophiæ dogmata callerent, si ferret institutum, probari posset. Interim per nobilitatem, quam non *nobilibus* viris *locisque* acceleraturum sese Alexander jactat, non nisi castrensem, quam *magnam* appellavere & pro virtute solam prope veteres agnovere, intellectam voluisse, gestarum à principe illo rerum historia apertè testatur; neque re magis alia, quam fortium facinorum imaginibus, nostratum regum clypei, seculis istis distinguebantur.

(b) Ex Scandiæ & quidem Gothiæ tractibus domos Europæ Principum multas exortas esse, & ex illo cum Gothis sive verò, sive ementito nexu æternam sibi gloriam propositam esse, multos etiamnum existimare, testimoniis aliis super aliis probat, qui literarum apud Upsalienses nobilitate hodie claret D. JOH. AMNELIUS in dissertat. qua *Taciti* de Sveonibus atque Fennis judicium pridem sub censuram vocavit; quorsum refer quam de circumlatis per Græciam armis Gothorum, commentationem in publicum nuper emisit.

(c) A *Baltis* an verò *Amalis* *ATTAULEUS* descenderit, in ambiguo posita res est. *Baltis* originem debere multos adstructum ire, in thesi dictum modo fuit. Interim cum ad castra *ALARICI*, non nisi serius accesserit, & teste Zosimo, sua supplementa *Hunnis* & *Ostrogothis* constarent, ex *Amalorum* gente potius satum fuisse, alii conjiciunt. Fratrem uxoris *ALARICI* fuisse, pluribus modo visuri sumus. Amicitia verò inter utramque gentem propagandæ aut certè restaurandæ conciliatricem ex genere *Amalorum*, regi W-Gothorum nuplisse, verisimilitudine certè non caret.

APHOR. VIII.

Mors cum paulatim immineret urbi per totum orbem celebratissimæ, neque ad pacis condiciones, quamvis *humillimas*, Gothorum regis mansuetudo proficeret, ad inferendam vastationem superbiæ fervire paratæ ATTAULFUS per Alpes, quæ versus Venetias se porrigunt, ex Pannonia accitus accurrit. Erat ille frater, certe affinis (a) prædecessoris sui, idemque *domesticorum* ordinum præfectus (b): cujus destinata cum virtute conjuncta, quamvis in limine obscura sors urgeret (c): ad urbem in potestatem redigendam, suæ suorumq; spei tamen, etiam contra fortunam insistebat. Hinc cum alveo, quo olim, fluere inciperent res, quæ retro ire modo videbantur, non copias suas solum consiliaq; ALARICO conferebat: verum ad incitas redacta urbe, quæ plus quam mille annos ante dominata fuerat, in spem pacis concepti voti, obsidem imperantis HONORII forem, se imperatore dignissimam, ex urbe secum avexit. de quo non invito raptu modo plura

(a) Frater ALARICI Basnagio in annalibus ATTAULFUS audit. Sed cum sit unanimis veterum consensus, quod frater fuerit uxoris ALARICI; neque *fidei* consortes solum, sed & remotiores propinqui, imo cognatione nulla juncti, humanitatis & benevolentiae testandæ causâ, invicem semet *fratres* appellare olim & hodie in more habeant, extenso magis sensu à Basnagio *fratrem* ALARICI dici crediderim.

(b) Sozomeno præfectus equitum, quos *domesticos* appellare soliti fuere, ATTAULFUS audit. Eosdem fortitudine & audacia florem & robur exercitui attulisse, &

ex regionibus ad Pannoniam & Dalmatiam, ubi stativa haberent, collectos fuisse, idem narrat. *Domestici* *hustarlar*, *Hustropper* in Svethia & Norvegia olim appellabantur martiorum robora virorum horum; venireque neque alio nomine in Galliâ, qui limina obsident ubi residet majestas imperii, omnium in confesso usus probat. In historia Svecana nobiliss. DALINO Waringorum, sive *comes* sive præfectus dicitur *ATTAULFUS*; quo caractere, cum venerint illi modò, qui aulae Byzantinæ speculis ex septentrione præsiderent: etiam qui occidentis imperium tenerent primorum temporum Cæsares, ab aquilone domesticos suos protectores habuisse, eorumque remigio arctoi maris sinus, si non ingredi potuerint, navigare saltem aggressos fuisse, auctor non obscurè significat. Verum de CÆSARIS irrita spe Gothiæ subigendæ *Jornandem* cap. XI. confer sis. De palatina verd æde romana, & ad agendum in illa excubias pari cum Germanis jure societateque Gothorum, commodior alias se aperiet dicendi locus.

(c) Cum iter in Italiam exsequeretur *ATTAULFUS*, Alpiumque juga summa transiturus esset, in itinere fessum iniquo loco, quamvis maximâ virtute confligentem aggredditur *Olympius*, Cæsarianæ militiæ præfectus prætorianorum, Gothorumque, quibus integris ordinibus ad hostem accedere non erat datum, mille & centum occidit. In illa, quam cum *Saro* habuit, velitatione, utrum melius multo rem suam egerit, paragraphe seq. visuri sumus.

APHOR. IX.

CUM pacem compositurus Ravennam versus ad *HONORIUM* denuo rex se accingeret, barbarus natione *Sarus* quidam (a) in rebus bellicis egregiè versatus, sed propter nescio quam animi abalienationem

tionem in ATTAULFUM infesto animo, cum videret rebus suis minime utilia fore Gothorum cum Romanis fœdera, cum exiguis copiis, puta trecen-
torum militum, in agro Piceno Gothis obviam pro-
cessit, factoque in eosdem forti impetu, armatorum
validam, sed minime multam vim interemit. Irrita-
tus non suorum clade magis, quam amicitia, cu-
jus cum HONORIO pangendæ consilium iniisset Sa-
rus, teste Sozomeno, iteratò muris agmina sua Go-
thus admovit, urbemque de novo obsessam proditi-
one cepit (b) anno ab illa conditâ, secundum O-
rosium, sexagesimo quarto supra millesimum & cen-
tesimum. Sed in quo anno factoque, cum incredi-
bile quantum dissentiant proximorum temporum scri-
ptores, præcipue verò utrum sub priore versus ur-
bem suscepta expeditione, an verò posteriore, quod
magis probabile videtur, Augusta PRINCEPS ad hostes
migrare iussa fuerit: litem illam, cui quam nobis,
blandum magis ocium concessum fuerit, agendam
& peragendam non ægre relinquimus.

(a) Sarum à barbaris oriundum, & antequam partes
suar gentis defereret, eorum castra quoque sequutum fuisse,
non annales solum, sed nomen ipsum insuper indicio
esse potest. Saar, Seer & Sir enim, una cum Etrusco
Æsar (Sveton. II. 97.) demto initiali præfixo, Asiaticum,
id est, ex diis genitum denotare, & inde Saarmader (en
Herreman) Sigesaar victoriosum dominum exprimere, no-
strum quis nescit? Sigesaar autem, secundum Sozomenum,
Gothorum episcopi nomen erat, qui tempore & loco, quo
Saarus eodem in Pannonia floruit. Dicitur apud Photium
Saarus

Saarus hic idem ad miraculum strenuus; sed à majorum more degener in eo maximè, quod nullam in *fide* religionem coleret. Igitur cum infensus HONORIO post non multo factus esset, & mox partes illius deseruisset, de ATTAULFO dicitur, quod imperatorem ab hoste liberaturus & inveteratum odium suum exfatiaturus stupore digna edentem Saarum forti dextra occupaverit, faccisque adhibitis, vivum agrè captum interemerit. S. *Bainage* annal. III. pag. 253.

(b) Cum HONORIO Saarus semet adjunxisset, & ALARICO etiamnum superstite Gothos perfidè aggressus fuisset, dissimulata iracundiâ, ad urbem, quam jam ante vicisset, rex rediit, seque in Galliam ex fœdere discedere velle simulans, patritiis suis pridem amicis dono obtulit trecentos juvenes copiarum suarum validissimos, quid per ipsos fieri veller, edoctos clam exactè. Inde constituta nocte, cum somno irmeris essent Romani, ad urbis portam, de qua conventum fuerat, provolantes, oppressis stationibus, urbis altera vice invadendæ aditum patefecisse, una cum Procopio, testis est Sigonius.

APHOR. X.

PACIS & belli pignora FEMINARUM in historiis rariora obveniunt. Veneres & Amaryllidas bella intercurrentes odia irreconciliabilia sustulisse tamen, exempla passim obvia docent (a) Propter barbaram & ignaram linguam nuptias PLACIDIÆ sorori suæ longinquas minus expedire censens HONORIUS, è regione prope dissita, thalami socium eidem destinavit CONSTANTINUM consularem virum, qui jam inde à THIODOSII magni temporibus militiæ munera multa sustinuisset. Sed postquam in decorè servanda sorore barbariem moratiori-

tioribus exemplo prævisse (b), & ad nuptias cum amplioris formæ *barbaro*, quam tetrico ore *Romano* (c) **PLACIDIAM** ipsam inclinare imperator animadvertit, ne quos soror arctè concepisset, amores distrahere velle videretur, & si suum consilium pervicacius urgeret, in commoda publica peccare differretur, *JULII Caesaris* sequutus exemplum (d) pactam & promissam alii viro virginem, in nescio cujus civilis conjunctionis spem, **ATAULFO** desponderi permittit. Quâ vero contentione summa nuptiis istis intercedere *Constantius* sit annixus; quo conatum ludibrio *Gothus* exploserit (e), & demum quis æmulationis malè sanæ illius exitus fuerit, post paulo visuri sumus.

(a) Feminarum, quæ non suum modo sexum, sed & alterum non unius generis virtute sunt supergressæ, exempla in sacris & profanis literis plura sunt in promptu. Imo meruisse patrum memoria feminas, ut legati vices sustinuerint, *Guebrantii* in Francia conjux testis est. Sed quæ datæ fidei obsides hostibus sint pigneratæ illustres feminae, pauciores certè obveniunt. Licet enim criminis non ullius insimulari possint, nilominus tamen cum non crimine solum sed & suspitione carere oporteat principem feminam, ubique privilegiatam fuisse discimus muliebrem frontem abs civitatis munere & honore isto; (conf. *Holbergi Dansche histor.* I. p. m. 846. seq.) Interim per conjunctionem affinitatum cum familiis olim inimicis, scenicorum more ludorum, belli sæpe luctuosissimi exitum *conjugio* finire solet, **INGONIS** *Suebiae* regis filia **MARGARETA** *Gröfka*, eademque, ante modo hosti Norvagiæ regi desponsata, ne de iis, quæ nuperrimè accidere, quid memorem, exemplo suo cognomineque insons testis est,

(b) *Roe*

(b) Romam, divino iudicio, PLACIDIAM, velut speciale pignus tradidisse victori, *Orosius* ait. inque decore obsidis suæ servando tam castè, tamque integre versatum fuisse ALARICUM, etiam cui nuptui destinata fuerat ATTALFUM comitem illius, ceteri testantur; ut qui in vita præclari quidquam sive domi sive militiæ efficere velint, illos in morem barbarorum horum abstinentiamque, non legibus sed suoapte ingenio cultam transire oporteat.

(c) Truci minacique vultu, oculis justo maioribus, cervice sublatâ, verbo, parum amabilem sexui castiori fuisse *Constantium*, ut adeo PLACIDIÆ ancillæ sub ejus aspectum ægre risum continerent, *Olympiodorus* testatum reliquit.

(d) Stipulationi sponsaliorum, quam invicem iniviserent *Servilius Caepio* & *Julii Cæsaris* filia, pater suum consensum adscripserat. postea verò cum ex filia nuptui data *Cn. Pompejo*, majus & decus & robur rebus suis adfore vidit, in hujus manus filiam convenire iussit; passionem, quam *Capioni* recepisset, fato parum prospero rescissâ. Quam enim adversus æmulationem & invidiam nexus ille parum profecerit, quæ in exitum utriusque post non multo effervuit iracundia, satis aptè docet.

APHOR. XI.

FRAT GALLA PLACIDIA AUGUSTA (illo in fastis tergemino nomine inscribitur) patre genita THEODOSIO imperatore pio, sapiente & magnanimo; matre verò GALLA VALENTINIANI *Augusti* sorore. Fuisse, qui cum principi, arctoo orbe edito PLACIDIA nuberet, prophetiam *Danielis* completam volvere, qui austri regis filiam ad aquilonis principem venturam esse ait (a). Sed cum ex illo germine tuboles
nulla

nulla nasceretur, quæ ætatem ferret & in regnum patri succederet, ab oraculis cessatum fuit, suamque cantilenam non amplius persequuti sunt, qui in illius rei caliginem oculos temerè iniecissent. Qui religionis in Palatinâ domo discordiam in perniciem civitatis trahere sunt adsveti, ex conjugio dispari (b) ætatis illius orthodoxiæ contagia hariolari neque intermiserunt. Sed cecidit in cassum illa quoque futuri prudentia. Habet inter arma, queis hercæs sæpe vincuntur, sexus ille *Voluptatem*. Aderat in propatulo matronæ huic formæ flos (c) atque venustas, qua ad emolliendum virile ingenium, tormentum non lenè magis aliud, machina neque potentior ulla. Potuisset tractu & delinimento isto eblandiri forte marito quæcunque vellet, si quam à Deo & parentibus *Euphrosinam* possideret, in corruptionem heroicæ indolis illius & magnum reipublicæ damnum convertere sibi præstituisset. Ast quàm ab illa mulierum indole, formæ fors sua longissime distaret, quomodo non quæ contra rempublicam aut animi sententiam essent, nedum ea, quæ religionem turbarent, sed saltem prudentiam & in ira moderationem svaderent, PLACIDIA marito suggesserit, qui subsequitur articulus XIII. de integro nos erudiet.

(a) Injicit in chronico *Isidorus* mentionem prophetiæ illius in hunc modum. Regni quinto anno de Italia recedens ATTALPHUS PLACIDIAM Theodosii imperatoris filiam, quam Romæ Gothi ceperant, conjugem sibi assumsit; in qua prophetia *Danielis* propheta à quibusdam creditur esse completa, qui ait filiam regis Austri aquilonis regi jungendam esse.

(b)

(b) Cum *liberi* illustres pia fraude parentum suorum, præcipuè vero matrum, in aliam, quam quæ in regno obtinet, religionem distorqueri soleant, & ita quidem civitas confundi, adque perniciem sibi met ipsi accelerandam adduci sæpe soleat: inde omnium fere, præcipuè v. Scondiæ populorum fœdere atque conventionem sancitum novimus, ne qui *thalami augusti* consortes sunt, mentibus circa religionem à se ipsis, neque à civitate diffideant. Sunt qui *legem regiam* istam pro divina universali vendicare volunt. Sed cum loquantur disertè veteris fori interdicta illa non de jugo cum sectariis, sed saltem *idololatriæ* non trahendo: ad *omnem* religionis discrepantiam perperam trahi effata illa, tanto magis in proclivi est videre, quanto *per se* religio nulla, quæ cum naturæ lege conformis est, *SOCIALIS VITÆ* nexum dirimat, neque, quæ pridem exsistere *Arianos* inter atque orthodoxos dissidia, benevolentiam conjugatorum principum horum sustulisse legantur, quomodo cunque vaticinia sua adornaverint, qui sub specie sacrorum ambitum suum oculis vulgi subducere intenti fuere. *ATTAULFUM* verò *Arianæ* sectæ; conjugemque illius ævi orthodoxiæ adscriptam fuisse, & præstabilitæ morum harmoniæ dissensum illum nil derogasse videbimus, cum Sacra Solemnia, quæ utrinque fecerint, deinceps memoranda veniunt.

(c) Cum oris candor atque venustas nil aliud sint, quam divini *cultus* & luminis splendor per corpora formosa relucens, teste *C. Agrippa*: tantum ex illis *Gratiæ* suffragii meruisse *PLACIDIAM*, ut cum eadem vix alia seculi sui puella comparari queat, Scriptores ad unum consentiunt.

APHOR. XII.

PAcem cum *HONORIO* semet iteratò initurum
PATTAULFUS pollicebatur, & peractis rite,
 D
 quæ

quæ non exiguâ, quamvis crudâ voluptate (a) CÆSAREM perfunderent, promissa rata fecisse videbatur. Verum componendæ simultatis consilium omne CONSTANTIVS disturbavit. qui nisi obsidem sibi datam, gentium more, restitueret, pacem inire Cæsari, suo in consulatu collegæ non permisit. ATTAULFUS, si annonæ, quantum satis esset, sibi solveretur, restituendæ PLACIDIÆ spem utrique fecit; imo per simulationem ab utroque etiam conditio acceptata fuit. Sed cum magnam in urbe frumentariæ, pariterque argentariæ rei inopiam regnare Getico PRINCIPI non ignotum esset, & ad evadendam CONSTANTII procacitatem, eidem incessanter inspiraret PLACIDIA, ne nisi confectâ re, quam effici non posse sciret, in sui deditionem consentiret: nuptiis speratis, Romano suffragante senatu, demum potitur. Celebrandæ festivitati dies & locus dictus fuit, NARBONA nempe, ubi in patricii domo cujusdam solemnia peragerentur (b). Nuptiarum noscere apparatus, cui non injucundum visum fuerit, ex OLYMPIODORO descriptionem subsequenter petere potest (c).

(a) Accitus in ditiones imperii ALARICUS pro stipulata annua æris summa, contra hostes suos auxilia Cæsari submisit. Sed cum conditionibus stare nollent Cæsariani, suisque ad HONORIUM missis legatis adeo non conditiones pacis redimendæ æquissimas acceptare vellent, ut easdem respuerent potius, versus urbem unam alteramve expeditionem mox suscepit. ATTAULFUS rex constitutus, quamvis apud alios habeatur pro illo, perperam licet, qui locu-

locustarum more, in suo ex Bruttiiis reditu, omnia eraserit: conjugis suæ svasu consilioque tamen, teste *Oreiso*, inhiare paci, abstinere bello & extremam imperii cladem avertere, totus anhelavit. imo, quod deinceps dicendum, pace non dum stabilitâ, ut unde viverent, Romani haberent, in Galliam cum exercitu, post paulo se subduxit. *Sam. Basnages* annal. III. p. 26.

(b) Sunt qui a Bononiensi urbe non procul, ante discessionem ex Italia Gothorum, ad forum CORNELII sponsam in manus sponsi datam esse volunt. Sed cum pro Galliarum imperio consentiat OLYMPIODORUS & IDACIUS, scriptores coævi, quorum magna in illa re auctoritas est: ab istis testibus alioversum deflectere mentes, religio nos ipsa vetat. Interim posse crediderim non incommode conciliari utramque sententiam, si sponsaliorum solemnia in Italia celebrata, nuptiarum verò apparatus, usque quo Narbonam perventum fuerit, dilatum fuisse dixerimus.

(c) Nuptiarum pompam ex OLYMPIODORO paullo fusius enarrare è re erit, ut qui contrahendi matrimonii ritus in illustribus personis, tum temporis in usu fuerint, quodam modo appareat. "*PLACIDIA*, inquit, cum regio ornata culta in aula apprimè splendida locum occuparet dignior, affedit ei *ATTALFUS*, non minus à natura ad decus & dignitatem fictus, quam hoc ipso tempore *Laenae* cujusdem ornamento fulgens. Jam verò *ATTALFUS*, quantum sibi in *PLACIDIAE* amore placeret, illustri prodidit documento. Nam cum pluribus lætissimisque donis sponsam cumulavit, tum maxime quinquaginta pueros vestimentis nitide decoratos, liberaliter muneri dedit, quod quidem donum auxit mirificè lapillorum atque haud exigua vis. Nec cum traderetur caruit decore. Juvenes enim illi aptissime in discis reuenera concinnaverant, quos utraque ge-

stantes

„stantes manu *PLACIDIÆ* offerebant Cum sponsus sponsaque thalamum ingrederentur, more institutoque majorum, juvenes lectum circumstantes, scitè festiveque cantabant, „*Attalo* primum, deinde *Rustacio*, *Phabaio* denique præcinnente.„ Sic illis nuptiis tam barbari quam Romani gavisè vehementerque lætati sunt.

APHOR. XIII.

IN æternam memoriam *LIVIÆ Augustæ*, in fine libri sui *Vellejus* subjecit, quod potentiam ejus nemo nisi levatione periculi aut accessione dignationis senserit. Floret non dissimili titulo hæc quoque *AUGUSTA*, quod afflictos meliore statu restituerit, & qui observari meruere, eosdem colere, eorum honori velificari neque intermiserit. Feminam ingenio acrem & religionis probatæ esse dicit *Orosius* (a). Inter sermocinandum acumine multo, neque minore circumspectione usa est (b), suoque & animo & consilio isto *MARTIÆ* genti utrique, præcipuè vero *Fratri* (c) multum profuit commodavitque. Ad ingenium *MARITI* flectendum, cum urbis iterum iterumque delendæ consilium cepisset, intervenientes opportuno tempore preces illius efficacissimæ fuisse (d). Seculi conflictationes & judicia *DEI* in illa incredulitatis confusione (e) piè & prudenter avertit. Erga Romanos marito mansuetudinem inspiravit; quo nomine quamvis inter Gothos militaria edoctos idem malè audiret, *PLACIDIÆ* causâ tamen omnia voluisse militem, imo post mortem mariti, in auxilium vocatum, ad exsequenda jussa illius egregiè animatum fuisse legimus (f). *LIVIAM* proaviam, insectatione *AUGU-*

STI, quod ejus consiliis aures nunquam occluserit, *Ulysses Stotatum CALIGULA* appellavit. Apud *Celtiberos* de bello & pace aut etiam aliis, quæ communiter ad belligerantes, eorumque socios pertinerent, ex sententia mulierum egregiè transacta fuisse, *Polyænus* neque dissimulat. *PLACIDIAM* *Celciberorum* reginam quisquis immanitatis expultricem, pacis & quietis effectricem, & denique *Venerem verticordiam* *Celtarum*, cum *ROMANORUM*, tum quoque *GOTHORUM* fuisse dixerit, concinnâ, sed minore quam meruit laude eandem prosequitur; cujus ex iis, quæ *ATTAULFO* mortuo gesta sunt (g) major adhuc cumulus extrui posset, si non linea, quam in oculis habeo, ad pensum meum memet revocaret.

(a) *Orosius* hist. lib. VII. cap. 33. (b) Quam laudem *AMALASVENTÆ*, itidem ævi & loci ejusdem reginæ *Gothorum* *CASSIODORUS* in epistolis tribuit, ut quæ dicenda essent examini ante subjecerit, quam proferret, ne pœnitenda loqueretur: eandem meritis hujus quoque reginæ deberi, omnis agnosceret, quod non illa minus necessaria celerius senserit, & tardius in verba proruperit: Non tãntæ fœst, och talade sen, sicut monemur vulgari gentis & linguæ nostræ adagio.

(c) *THEODOSII magni* nepotes atque filii, cum per quietem & tranquillitatem educati fuissent, curis reipub. se non admodum affixere. Levitate verò & ignaviâ ista cum non raro fieret, ut aliena fraude adducerentur ad diplomata non lecta nomine & annulo suo subsignandum, factum fuit, ut alterum *EUDOCIA* conjux, *HONORIIUM* verò *PLACIDIA*, exemplo seriæ & perquam momentosæ rei, quam ipsa dolo non malo commenta fuisset,

&

& ante calculos rite positos, Cæsar obsignasset, à supina negligentia nota præjudicioque revocaverit. THEODORETUM vide, ceterosque hist. eccl. scriptores veteres, & ex illorum ore demum *Christian: Matthiae* theatr. histor. nec non *Eberhard. Rothii*: histor. univers. pragmaticam, *Priorem* pag. m. 724. *posteriores* pag. 335.

(d) Junctam potentissimo regi *PLACIDIAM* multo reip. commodo, multis probat *Orosius*, avi illius presbyter & historicus ante sæpe citatus.

(e) Illam confusionem jam ante tetigimus, & cum de virtutibus *ATTILII* dicendum venit, pluribus explicabimus.

(f) Cum Romanis sæpe digladiati dicuntur Gothi, *Olympiodoro* in eclogis teste. Sed *PLACIDIÆ* caussa omnia voluerunt. quoties barbarorum copias auxilio illa sibi vocavit, renutu suo, illius mox nutui votoque responderunt.

(g) Quomodo post mortem *AUGUSTI* mariti sui, à *WALLIA* successore *HONORIO* & urbi reddita fuerit; cum *CONSTANTIO* nuptias, quas incredibili pertinacia detrectaverat, fratris ad imperium, inierit; ex illo filium *VALENTINIANUM*, post imperatorem genuerit; pueri illius indolem lascivientem cohibuerit; immaturi in imperio vices sustinuerit; Inde verò post traditum in illius manus regni clavum, religioni vacaverit, & demum anno *Christ. 450.* naturæ & fortunæ debitum exsolverit: illud in præsentia omne missum facimus, pro brevitatis & curtæ rei nostræ modulo satis habentes rem latè patentem substrixisse & mox transilivisse.

APH.

